

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

§. 2. Modestia in cultu & ornatu externo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

Forma me-
diocri con-
tensus sis.

Eximia be-
ne utere aus-
pice cela.

lib. 4.
Vide Peveritii
in prefat. lin.
cap. 39. Gen.

Luxus ve-
stitum.
lib. 3. de do-
ctrina Chri-
stian. c. 12.
2. 2. q. 169.
ar. 1. ad 2.
art. 2.
l. de habitu
Virginum.

Etiā in
viris.
Eloq. 40. in
Evang.
a. Luc. 16. 19.

b. Mar. 11. 8.
ubi supra.

Epist. 73. ad
Cossidium.

tionis: si verò insigni venustate donati fuerint, datam eam sibi; vt quasi stimu-
lus ipsis sit ad animam, quam tali in corpore Deus collocavit, condecoran-
dam. propterea illi, qui connubio iuncti non fuerint, nec iungi volunt; si vi-
derint pulchritudinem suam alijs laqueum esse; merito illam tegere, & ab-
scondere contendunt: quoniam etiam, si licito ac decenti aliquo medio fieri pos-
set, eandem destruent, ac deturpabunt: quemadmodum multas virgines, ce-
litus illustratas, fecisse legimus: turpes potius coram hominibus videri vo-
lentes, quam occasio esse, vt aliorum animæ aliquam sui causa apud Deum
turpitudinem contraherent. Nec mirum id in virginibus Christianis: cum
& Spuriā formosum adolescentem, qui plurimarum matronarum oculo-
rum rapuerat, atque idcirco maritis, & patribus illarum suspectus erat, refe-
rat Valerius Maximus, ad suscipionem illam tollendam, oris sui venustatem
laxasse ac deturpasse: deformitatemque ipsam, sanctitatis suæ fidem quā pul-
chritudinem formæ, irritamentum alienæ libidinis esse maluisse.

§. II. Modestia in cultu & ornatu externo.

ALTER castitatis coniugalis inimicus ipse est ornatu externu corporis,
quando scilicet is in subiectio parum cauto, minusque prudenti ap-
paruerit; vel dum nimius & superfluus est; & ultra quā status & cō-
munis patriæ fert consuetudo: tunc enim (vt docet Augustinus, quem Sanctus
Thomas etiam sequitur) vitium redolet; atque vt bonum habere finem
non potest, ita animum vanum, sensualem ac delicatum arguit: qui
non nisi vanam sui ostentationem & delicias ambit, vt laudetur, & inordi-
natè diligatur. Hoc sensu dixit Sanctus Cyprianus: illas, quæ se bysso
& purpura induunt, sincerè Christum induere non posse: quæ que auro &
gemmis se exornant, anima decorem & ornatu amississe. Eandem ob cau-
sam excessus & superfluus externus cultus, etiam in viris culpandus est:
quod à superbia, leuitate, & sensualitate carnali originem trahat. Nisi enim
vitium spiraret, & peccatum includeret, inquit Sanctus Gregorius, Scriptu-
ra tam particulariter & studiosè non declarasset: a diuitem, qui inferni cru-
ciatus & flammam postea sustinuit, purpura & bysso indui solitum: Christus
item Ioannem dilaudans, non diceret, illos, b qui mollibus vestiuntur in aulis
& domibus Regum mundanorum reperiri. Verum tunc maior hæc est culpa,
quando & in ipsa veste, fucata quædam, & adulterina forma, & adscititius
decor quaeritur, quod maior sit elegantia: adulterando (vt idem Cyprianus
ait) opus Dei, & reformare cupiendo, quod semel ille formauit, non secus
ac si pictor quidam tyro imaginem restaurare satageret, quam insignis a-
lius artifex depinxisset. Nam teste Sancto Augustino fictionis & fraudis

adul-

adulterinae quaedam species est, colorem & pulchritudinem, quam non habent, mentiri: vt ficta quadam apparentia moueant ad id, quod naturali forma efficere nequeunt, vel velle eandem augere, quod maior sit fraus, & damnum maius. Vt illa, quas David ait, *c. compositas, & circumornatas, vt similitudinem, & simulacra templorum*; quorum pulchritudo picta est, sicut etiam *fed pinxit sibi scelestam Iezebel*, vt Regi *Iehu* gratior apparet: qui leuitatem illius digna poena mulctauit: vidua quippe, cum esset, dedecebat illam fucus & ornatus adulterinus. Similia enim, vt ait Augustinus, vix excusationem merentur in mulieribus inuuptis, nec matrimonium ambientibus, quarum status eas obligat, (vt Apostolus ait) *e cogitare ea quae Dei sunt*. Cum igitur hic ornatus non referatur ad magis Deo placendum: summo cum discrimine adsciscetur ad maiorem in virorum oculis gratiam inueniendam: quod si e vana nascatur *superbia*, miserabilem in *luxuriam* lapsum praeparat. Et qui ad exteriorem hanc insolentiam & luxum mortificandum, quod tamen facillimum est, virtutem non habet: interiore passionem quomodo continebit, quod grauius multo est ac difficilius? At mulieres coniugatae, licet (vt S. Thomas ait) se adornare poterunt, intra moderationis tamen limites: quod maritis gratiores existant, illorumque amorem conseruent, ne alio illum conuertant: propterea Apostolus, illas ait *cogitare quae mundi sunt, vt placeant viris*. At hoc, inquit Sanctus Augustinus, non praecipitur, sed *indulgentia* duntaxat, & permissio est ratione maritorum, ad quorum voluntatem ipsas se confirmare par est; ornando se non ex propria complacentia, sed ipsorum intuitu & causa.

In ipsam, aiunt iidem Doctores, extendi posse ad illas, quae matrimonio iungi volunt: quas se ornare fas est, quo placeant illi, quem in coniugem accipere praetendunt. At in hoc non proprium illas, sed illorum, quorum sub iure potestati, ductum sequi oportet: sicut Ruth nostra, Noemi iussu *se lauit, unxit, & culis orbibus induit vestimentis*, quod Booz ipsi quem maritum amabat, gratior apparet. Esther etiam coram Assuetore rege comparitura, quemadmodum caeterae puellae comparebant, vt ille sibi ex vniuerso illarum numero aliam vxorem in locum Vasthi adscisceret, noluit sicut caeterae ornatum, quem Scriptura *mundum & cultum muliebrem* nuncupat, *petere*; sed praefecto suo omnem rei huiusce curam concedidit, vt faceret, quoad sibi videretur. Vtrumque porro matrimonium prosperum habuit exitum eo quod ornatus hic non a leuitate, nec a proprio instinctu nasceretur. Illud ipsum Scriptura etiam in casta *h. Iudith* annotauit: quae in viduali statu, cum se diuino instinctu comeret, & adornaret; quo in Holofernis oculis gratiam ad finem illum gloriosum, quem intendeat assequendum, inueniret, noua etiam tunc pulchritudine

c. Ps. 143. 12.

d. 4. Reg. 9.

30.

Epist. 73. ad

Possidium.

c. 1. Cor. 7.

34.

Luxus gi-

gnit luxu-

riam.

nr. 2. cit. 8.

S. August.

c. 1. Cor. 7. 34.

Nuptis ob-

maritos or-

natus per-

mittitur.

Etiam nu-

pturis, sed

sine u-

tate.

Ruth. 3. 3.

g. Hesterz

15.

h. Iudith. 10.

34.

adaucta fuit: quia omnis ista compositio non ex libidine, sed ex VIRTUTE pendebat. Atque ubi hæc moderatio accesserit, etiam ab Apostolis ipsis probatur: dum scilicet resecatur superfluitas, quæ ipsam vitiosam reddit. Vnde Apostolus: *i mulieres* (ait) *veniant in locum sanctum, in habitu ornato, cum verecundia & sobrietate ornates se, & non in tortis crinibus, aut auro, aut margaritis, aut veste pretiosa: sed quod decet mulieres, promittentes pietatem per opera bona: Aded vt ornatus exterior pietati interiori respondeat. Quod & Apostolus Petrus hisce verbis præcipit: *k mulierum non sit extrinsecus capillatura, aut circumdatio auri, aut indumenti vestimentorum cultus: sed qui est cordis homo, in incorruptibilitate quieti & modesti spiritus, qui est in conspectu Dei loquens. sic enim aliquando & sancta mulieres sperantes in Deo ornabant se subiecta propriis viris. quasi diceret: si contentæ sint ornatu, qui statum suum deceat, confidant diuinæ prouidentia, quæ quidquid illis ad ornatum defuerit, tam naturalem quam artificialem, supplebit: nam in illius manu est talem animum amoremque viro tribuere, vt quod deforme est, illi pulchrum appareat; vel, vt magis illi placeat deformitas, quam alijs pulchritudo.**

Nam vt olim dixit Philosophus quidam: omnis mulierum pulchritudo & ornatus, non in vestitu, sed in honestate & virtutibus consistit: Et Ambrosius: *non tam pulchritudo mulieris, quam virtus & grauitas delectat virum prudentem*, atque hæc ipsa pulchritudinem magnopere adauget, eamque in mulieribus conseruat: nam Saram nonagenariam etiam Scriptura tam pulchram fuisse scribit, vt metueret Abraham, ne Rex *Abimelech* eam sibi concupisceret: nam morum grauitas, modestia, & castitas, quam ad annos aliquot seruârat: faciei pulchritudinem & conseruabant, & augebant.

MYSTERIO denique non vacat, quod prima mulier, quam mortuam, & sepultam fuisse Scriptura commemorat, fuerit Sara, cuius pulchritudo aded in mundo fuit expetita. Ita etiam refert *n mortem Rachelis*, quæ pulchra erat, nulla mortis Lix sororis eius, quæ lippientes habebat oculos, mentione facta. Cuius rei causa inter alias hæc est præcipua, vt hinc formosæ discant, se tandem morituras, & sepulchro inferendas: vt hæc memoria & cogitatio eas contineat, ne ob suam venustatem euanescant, aut eadem abutantur. Vultus enim ille, quem iam nemo non suspicit, aded deformis & luridus futurus est, vt nemo eum tunc sine horrore inspicere possit: & corpus, quod abyssu induebatur, vili, & semilacero velabitur panniculo: quæque omnium in se oculos venustate rapiebat à vermibus foetidissimis deuorabitur. Vnde igitur *superbis puluis & cinis*? cur te iactas lutum & cænum? Quamuis enim carnem bysso & serico cooperias, manet tamen caro. Quid autem, ait Isaias, o *omnis caro est quam fenum*: quod

hodie

ii. Tim. 2. 9.

ki. Pet. 1. 2.

Deus don
gratiam &
amorem.

Pythagoras
apud S. Tho.
in 1. Petri. 4
Virtus dat
formam.
I Gen. 20. 1.

Vide Per-
vium.
in Gen. 13. 1.
n Gen. 35. 19

Mors for-
mam de-
formas.

hodie quidem virefcit; sed cras arefcit: & aridum nulli rei prodeft, nifi vt ignem foueat? Noli respicere, quod modò es; fed quid mox futurus fis. noli te pascere & delectari bono exteriori, quod habes: fed oculos ad corruptionem, quam internè tegis, conuerte. Noli monilia & gemmas, quibus corpus adornatur; fed gratias & virtutes, quæ animam adornant, curare: nam omnis corporis pulchritudo, aut deformitas; veltis aut nuditas temporalis est, & vnà cum vita terminatur: at *anima decor* futurus est *æternus*; & quem ipfa fibi in hac vita comparauerit, eam in alia fequetur, in eius virtute beata erit; & Deus illam pulcherrima & pretiofiffima gloriæ vefte adornabit.

Anima decor æternus.

CAPVT VII.

QUOMODO VIR PERFECTE CAPVT VXORIS
 esse, eamq; perfecte regere, hæc verò illi subesse &
 obedire debeat.

INSIGNIS profectò Dei prouidentia eluxit in omnibus, quæ, dum Adamum & Euam condidit, fecit ac dixit: vt illos doceret, quæ ad proprium statum pertinebant: a *virum vxoris*, vt Apostolus ait, *caput* constituens, qui eandè regeret & gubernaret; b *vxorem* verò, vt *viro subesset*, eiq; obediret. In viri namque formatione ait; c *faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram*, & *præsi piscibus maris, & volatilibus cæli, bestiis vniverse terræ, omniq; reptili, quod mouetur in terra*. Tamen si verò excellentia hæc tam viro quam mulieri communis sit: in viro tamen amplior est, vt qui etiam ipsi mulieri præsidet; ipsa verò illi obedire, illiusque potestati & gubernationi eo, quo iam dicemus modo, subesse debet.

a 1. Cor. 11. 3

b Ephes. 5. 22

c Gen. 1. 26.

Viri excellentia.

D. Thom. 1.

p. 9. 93. art.

4. ad 4.

1.

Scientia.

1. p. 94. 3

d 1. Tim. 2.

12.

e Gen. 2. 16.

2.

Doctrina.

PRIMUM itaque videns Deus illos, qui caput & gubernatores aliorum esse debent, multa ad gubernandum *scientia* opus habere, omnes scientias (vt docet S. Thomas) Adamo valde eminenter communicauit; Euz verò non nisi tenuiter & moderatè: ne forsàn superbiret: sed dependentiam suam a viro, a quo & doceri & regi debet, agnosceret. Propterea etiam Apostolus ait. d *docere autem mulieri non permitto in Ecclesia, neque dominari in virum*. Vtrumque enim statui illius repugnat: dedecet enim, illam in publico docere, vt *magistrum*; sed vt discipulam audire, par est; neque viro vt *dominam* præesse, sed subditæ instar subesse.

Hinc est etiam quodd Deus per seipsum soli Adamo præceptum e *ex ligno scientiæ boni & mali non comedendi*, intimaerit. Adamus verò ipse. Dei nomine

nomine